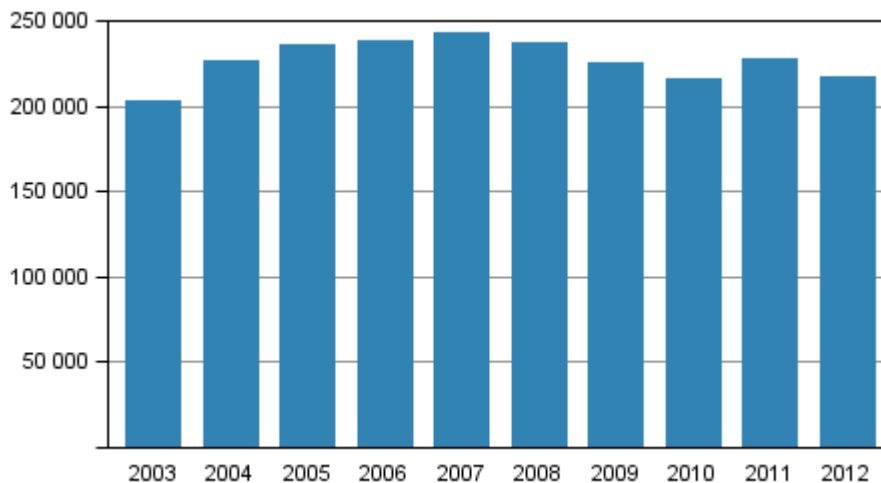

Pakkokeinot 2012

Poliisi, tulli ja rajavartiolaitos suorittivat 217 000 pakkokeinoa vuonna 2012

Tilastokeskuksen mukaan poliisi, tulli ja rajavartiolaitos suorittivat 217 000 pakkokeinoa vuonna 2012. Määrä oli 10 800 pakkokeinoa vähemmän kuin edellisvuonna. Pakkokeinoista kolmannes oli päihtyneen säilöönottoja, joissa kysymys on henkilön tai hänen ympäristönsä turvallisuuden varmistamisesta. Muut pakkokeinolajit liittyivät lähes aina syylliseksi epäillyn henkilön syyllisyyden tutkimiseen tai rikosprosessin turvaamiseen.

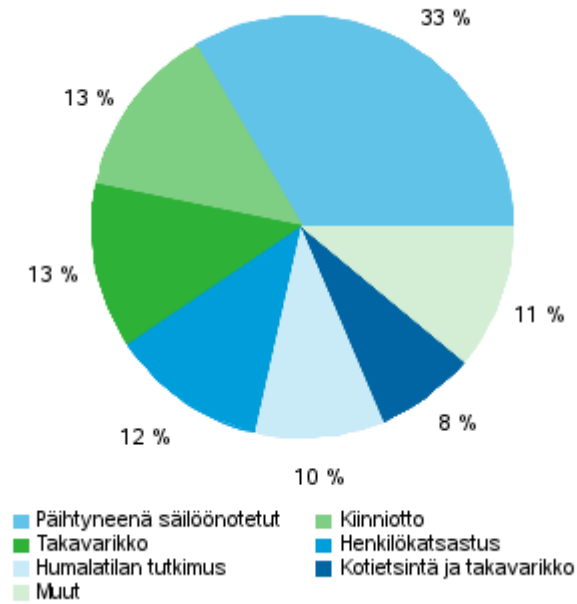
Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2003–2012

Päihtyneenä säilöön otettujen määrä näyttää viime vuosina kääntyneen laskuun. Niitä ilmeni 72 400 vuonna 2012, kun edellisvuoden vastaava luku oli 78 500. Päihtyneen säilöönoton lisäksi muita keskeisiä pakkokeinoja ovat rikoksesta epäillyn kiinniotto tai pidättäminen, henkilötarkastus ja henkilökatsastus sekä niihin mahdollisesti liittyvä takavarikko, sekä takavarikko tai kotietsintä ja takavarikko. Kiinniottoja suoritettiin 28 600, mikä on 3 000 edellisvuotta vähemmän. Pidätysten määrä oli 10 600, mikä on 500 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilötarkastusten ja henkilökatsastusten sekä niihin mahdollisesti liittyvien takavarikkojen määrä väheni yhdeksän prosenttia vuodesta 2011, niitä tehtiin 30 000. Takavarikkoja ja niiden yhteydessä mahdollisesti suoritettuja kotietsintöjä tehtiin 44 000, mikä on vajaan prosentin enemmän kuin edellisenä vuonna.

Humalatilán tutkimisia tarkkuusalkometrillä tehtiin 10 800. Verikokeesta tehtyjen humalatilán tutkimusten määrä vuonna 2012 oli 10 700. Muissa pakkokeinolajeissa lukumäärät jäivät suhteellisen pieniksi. Naisiin kohdistettiin 26 700 pakkokeinoa eli 12 prosenttia kaikista pakkokeinoista. Naisten osuudet olivat pieniä kaikissa pakkokeinolajeissa.

Pakkokeinojen jakautuminen 2012 (Kaikkiaan 216 599 pakkokeinoa)

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2008–2012.....	4
Liitetaulukko 2. Kiinniotetut, pidätetyt ja vangitut henkilöt iän mukaan 2012.....	4
Laatuseloste: Pakkokeinot.....	5

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot 2008–2012

	2008	2009	2010	2011	2012
YHTEENSÄ	237 331	225 532	215 400	227 417	216 599
Kiinniotto	31 630	31 884	30 765	31 642	28 627
Pidättäminen	10 794	10 965	11 123	11 097	10 584
Vangitseminen	2 263	2 323	2 334	2 373	2 548
Matkustuskielto	667	535	593	611	726
Päihtyneenä säilöönnotetut	95 228	88 347	79 555	78 463	72 413
Humalatilan tutkimuspyyntö, verikoe ¹⁾	7 708	1 424	975	8 323	10 689
Humalatilan tutkimus, tarkkuusalkometri	15 575	13 894	11 969	12 498	10 796
Henkilökatsastus / takavarikko	27 352	26 166	27 408	28 425	25 774
- Niistä dna-tunnisteen määritt. rik. epäillylle	15 092	14 297	14 931	15 498	13 207
Henkilötarkastus / takavarikko	5 093	5 239	4 779	4 523	4 196
Kotietsintä ja takavarikko	14 590	16 047	17 034	17 689	16 356
Takavarikko	20 806	22 794	23 105	25 850	27 585
Kielto ilmaista päätös	112	58	96	72	97
Pakkokeinon kumoaminen	30	31	46	37	45
Lähestymiskiello	2 127	2 117	2 049	2 065	2 021
Lähetyksen pysäytysmääräys	31	41	32	34	79
Pakkokeinon muuttaminen	45	33	40	72	72
Noutomääräys	450	597	562	566	685
Määräajan pidentämispyyntö	1 425	1 589	1 584	1 669	1 706
Turvaamistoimi	288	280	246	280	332
Väliaikainen toimenpide	272	261	214	248	276
Todistamaan velvoittaminen	1	0	0	0	1
Vangitun vapauttaminen	826	893	882	869	966

1) Ennen vuotta 2011 tiedot ovat puutteellisia.

Liitetaulukko 2. Kiinniotetut, pidätetyt ja vangitut henkilöt iän mukaan 2012

Ikä	Pakkokeinot		
	Kiinniotto	Pidättäminen	Vangitseminen
Yhteensä	28 627	10 584	2 548
-14	27	0	0
15-17	998	288	38
18-20	3 144	1 190	222
21-24	4 429	1 705	390
25-29	5 041	2 034	503
30-34	4 063	1 724	459
35-39	3 056	1 213	327
40-44	2 453	907	246
45-49	2 030	622	159
50-59	2 413	670	150
60-	932	223	54
Tuntematon	41	8	0

Laatuseloste: Pakkokeinot

1. Tilastotietojen relevanssi

Poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinot -tilasto kuvaa poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen käyttämien pakkokeinojen määriä ja jakautumista sekä rikoksittain että alueittain. Alueluokituksena käytetään poliisilaitosta. Lisäksi tilasto sisältää tiedot pakkokeinon kohteena olevan henkilön sukupuolesta ja iästä. Pakkokeinoista esitetään soveltuvin osin tiedot kiinnioton, pidätyksen ja vangitsemisen kestosta, pakkokeinojen erityisperusteista, pakkokeinon kohteeksi joutuneen henkilön veren alkoholipromillestä sekä säilössäolovuorokausista.

Tilasto ei sisällä tietoja telekuuntelusta, televalvonnasta eikä teknisestä tarkkailusta pakkokeinona. Tilasto ei myöskään sisällä tietoja liiketoimintakielloista.

Tilasto sisältää tiedot pakkokeinolakiperusteisista pakkokeinoista. Niillä pyritään poikkeuksetta rikoksen selvittämiseen. Lisäksi tilasto sisältää ns. poliisilakiperusteiset kiinniöt, niillä taas pyritään suojaamaan kohteena olevaa henkilöä itseään tai estämään kohtuuton häiriön tai vahingon aiheuttaminen.

Poliisilakiperusteisen kiinniön kohteeksi joutuneista henkilöistä käytetään usein nimitystä 'päähtyneenä säilöönnotetut', joita valtaosa heistä on. Poliisilakiperusteista kiinniöttoa ei ole kuitenkaan rajattu pelkästään päähtyneisiin.

Lisäksi tilasto sisältää ulkomaalaislakiperusteisia pakkokeinoja, joista esimerkkinä voidaan mainita 'ulkomaalaisen säilöönotto'. Osan pakkokeinoista voi päättää poliisi itse, osa edellyttää tuomioistuimen päätöstä. Tilastossa pakkokeinot, joiden lyhenne päättyy O -kirjaimen, ovat tuomioistuimen hyväksymiä.

Vuoden 2005 alusta otettiin käyttöön uutena nimikkeenä lähestymiskielto.

Tilasto kuvaa pakkokeinoja, joita on käytetty vuoden aikana. Niiden taustalla oleva rikosilmoitus on saatettu tehdä aikaisemminkin.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto perustuu kokonaisaineistoon. Tilaston perusaineisto on saatu poliisin käytössä olevasta Poliisiasiain tietojärjestelmästä, josta käytetään lyhennettä PATJA.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa ovat kaikki edellä mainitut poliisin määräämät pakkokeinot ja kaikki poliisin tuomioistuimen päätettäväksi jättämät pakkokeinot. Suhteellisen harvinaiset tapaukset, joissa tuomioistuin ei ole hyväksynyt pakkokeinoja tai on muuttanut sitä, eivät välttämättä näy tilastossa. Tilastojen perusaineistona PATJA-järjestelmää voidaan pitää hyvänä.

4. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilaston perusaineisto poimitaan poliisin PATJA-järjestelmästä tilastovuotta seuraavan helmikuun alussa. Tulokset valmistuvat touko–kesäkuun aikana.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Tietoja poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen pakkokeinoista julkaistaan internetissä Tilastokeskuksen StatFin-tilastopalvelussa osoitteessa <http://statfin.stat.fi/statweb>.

Vuoteen 2008 asti tietoja pakkokeinoista julkaistiin myös Oikeustilastollisessa vuosikirjassa, Poliisin tietoon tullut rikollisuus -jaksossa.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilastoissa käytetään tilastovuoden lopussa voimassa olevaa poliisilaitos- ja rikosluokitusta.

Lainmuutokset vaikeuttavat vertailua eri vuosien ja eri pakkokeinotyyppien välillä. Esimerkiksi henkilökatsastuksiin sisältyvä DNA- tunnisteen ottoa koskeva lainsäädäntö muuttui 2004 alusta (Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimesta 22.8.2003/761 ja Pakkokeinolaki 27.6.2003/646). Muutos aiheutti sen, että DNA-tunnisteen otto muuttui normaaliksi tutkimusrutiiniksi.

Pakkokeinojen määriin voivat vaikuttaa esimerkiksi muutokset poliisin rikostutkimuskäytännöissä tai päihdyneiden huollossa.

Poliisilaitosten määrä väheni vuoden 2009 alusta 90:stä 24:ään. Vuodesta 2009 lähtien tiedot esitetään uuden poliisilaitosjaon mukaisesti. Tilastokeskuksen StatFin -tilastopalveluun jäävät lisäksi vuodet 2004–2008 aikaisempien poliisilaitosten mukaisesti tehtyinä.

Tilasto on tuotettu samankaltaisena vuodesta 2002 lähtien.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Poliisilakiperusteisten säilöönottojen määrä ei määritelmällisistä syistä ole täysin sama kuin poliisin tietoon tullut rikollisuus -tilastossa esitetty päihdyneenä säilöön otettujen määrä.

Henkilötarkastuksiin ja kotietsintöihin liittyvistä takavarikoista esitetään vuodesta 2009 lähtien vain kokonaismäärät. Tarkempaa luokittelua ko. pakkokeinoista ei ole käytettävissä.

Humalatilien tutkimuksista ei esitetä Statfin-tietokantataulukkoa vuosilta 2009–2012.

Verikokeesta tehdyt humalatilien selvitysten määrät olivat vuosina 2009–2010 kirjautuneet järjestelmään puutteellisesti. Tämä usean tuhannen tapauksen poikkeama on huomiotava vertailtaessa pakkokeinojen kokonaismääriä. Vuoden 2010 luku oli vain 975, kun sen olisi pitänyt olla lähempänä vuoden 2011 lukua, joka oli 8 323.

Tuomioistuinten päättämistä pakkokeinoista on saatavissa tietoja tuomioistuintilastoista.

Lisätietoja

Kimmo Haapakangas 09 1734 3252
Vastaava tilastojohtaja:
Riitta Harala
rikos@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Pakkokeinot 2012. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu, Tilastokeskus
puh. 09 1734 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-1730 (pdf)